

Демська Ю.В., аспірант,
Пилипенко Л.М., д.е.н., професор,
заступник завідувача кафедри з наукової роботи
Національний університет «Львівська політехніка»

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ОСНОВИ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ РЕЗЕРВІВ КАПІТАЛУ

Правильно організоване обліково-контрольне забезпечення, як компонент інформаційної бази підприємства, дає змогу належним чином управляти його діяльністю та підвищувати її ефективність. Відсутність реальних механізмів підтримки підприємств у кризових ситуаціях зумовлює необхідність освоєння та впровадження різних методів та інструментів їхнього убезпечення, серед яких є резервування.

Основна мета створення резервів полягає у мінімізації впливу непередбачуваних подій на діяльність підприємств шляхом покриття можливих втрат та збитків. Для розробки ефективного управління ризиками та пошуку шляхів їх зменшення важливе значення має система контролю. Вагомий вклад у розробку теоретичних та організаційно-методичних положень внутрішнього контролю внесли такі вчені, як: Виговська Н.І., Козлова М.О., Орищенко М.М., Костирко Р. О., Петренко С.М., Шевчук В.О. та інші. Разом з тим проблема внутрішнього контролю резервів капіталу залишається недостатньо вирішеною.

Метою внутрішнього контролю резервів капіталу є встановлення законності та доцільності створення кожного виду резерву, перевірка цільовості їхнього використання, а також виявлення достатності їхнього обсягу для покриття непередбачуваних витрат.

Для зручності проведення внутрішнього контролю, як інструменту нейтралізації та запобігання ризикам підприємству доцільно виокремлювати три етапи:

- організаційно-підготовчий – постановка цілі та завдань, формування інформаційного забезпечення, вибір суб'єктів внутрішнього контролю;
- дослідний (методичний) – використання способів та методичних прийомів, реалізація методики, формування доказової бази для прийняття об'єктивних рішень за результатами контролю;
- результативно-узагальнюючий – документальне оформлення та використання результатів внутрішнього контролю [1, с. 156-157].

На першому етапі визначають об'єкти внутрішнього контролю резервів капіталу (резерв сумнівних борів, резервний капітал, відповідні резерви майбутніх витрат і платежів) та чітко формують цілі та завдання проведення внутрішнього контролю.

На другому етапі здійснюють контрольні процедури щодо достовірності операцій з формування та використання кожного виду резервів капіталу, а також аналізується чи покрили створені резерви очікувані витрати (їх надлишок чи нестача).

На третьому результативно-узагальнюючому етапі проводиться аналіз виявлених порушень за кожним видом резервів капіталу, узагальнюються результати внутрішнього контролю, формується висновок щодо встановлених порушень та розробляються пропозиції щодо вдосконалення обліку та контролю резервів капіталу.

Костирко Р. О., вважає, що організація внутрішнього контролю на підприємстві передбачає розробку відповідного стандарту в межах конкретного підприємства, в якому прописують регламент, форми документального супроводу, порядок узагальнення та модифікації контрольної інформації для прийняття управлінських рішень тощо. Внутрішній контроль на підприємстві доцільно проводити за такими рівнями: 1) попередній контроль – попередження помилок, перевірка гіпотез для вибору підконтрольних показників; 2) поточний контроль – здійснюється для оперативного прийняття рішень з координації бізнес-процесів з метою виявлення потенційних відхилень від стандартів; 3) контроль виконання бюджетів – дозволяє виявити недоліки попереднього і поточного контролю; 4) коригуючий контроль – передбачає контрольні дії для прийняття управлінських рішень щодо вибору коригувальних заходів; 5) відстежуючий контроль – передбачає постійний моніторинг "зон ризику" та їх попередження [2, с. 37-38].

Оскільки сучасне середовище функціонування підприємств характеризується високою динамічністю змін, спричинених багатьма факторами, підприємствам доцільно розробити концепцію протидії потенційним загрозам для збереження своєї фінансової стійкості та конкурентоспроможності. Ефективно організована система внутрішнього контролю резервів капіталу є одним з потенційних джерел забезпечення економічної стабільності та убезпечення від ймовірних ризиків та втрат. Проте, створити таку систему вкрай складно, оскільки виникають різного роду труднощі, що пов'язані з високими професійними вимогами до працівників, які будуть здійснювати внутрішній контроль, дотримання ними принципів об'єктивності та незалежності тощо.

Список використаної літератури:

1. Курак А.І. *Облік та контроль забезпечень майбутніх витрат і платежів в управлінні ризиками підприємства: дис.. канд. екон. наук: 08.00.09. Львівський торговельно-економічний університет. – Львів, 2019.*

2. Костирко Р.О., Шевчук В.О. *Внутрішній контроль фінансово-економічної стійкості підприємства: зміна існуючої парадигми в кризових умовах [Електронний ресурс].–Режим доступу:[http://194.44.12.92:8080/jspui/bitstream/123456789/605/1/3439_3'2009\(46\)_Kostyrko_Shevchuk.pdf](http://194.44.12.92:8080/jspui/bitstream/123456789/605/1/3439_3'2009(46)_Kostyrko_Shevchuk.pdf).*